

## Ριζικές αλλαγές στο πολιτικό σκηνικό

Μέσα σε ένα εκρηκτικό κοινωνικό κλίμα, το πολιτικό σκηνικό της χώρας βρίσκεται σε κατάσταση πλήρους αναδιάρθρωσης.

Ο μεταπολιτευτικός δικομματισμός – το εργαλείο λειτουργίας δηλαδή του πολιτικού συστήματος – φαίνεται να αποτελεί παρελθόν. Το ΠΑΣΟΚ, το σημαντικότερο κομματικό φαινόμενο της μεταπολιτευτικής δημοκρατίας, βρίσκεται μια ανάσα πριν τη δραματική και ανεπίστρεπτη συρρίκνωση. Οι συνειρμοί με την παλαιά Ένωση Κέντρου είναι αναπόφευκτοι. Η ΝΔ, ο άλλος ισχυρός πόλος του δικομματισμού, φαίνεται ότι θα κινηθεί πλέον μοναχικά και, βεβαίως, τραυματισμένη και αυτή από την γενικότερη κρίση του πολιτικού συστήματος.

Η έρευνα του Οκτωβρίου της VPRC για τα Επίκαιρα, μέσα σε ένα κλίμα γενικής κοινωνικής δυσαρέσκειας και εξεγερσιακής κατάστασης, δείχνει ότι το ΠΑΣΟΚ βρίσκεται πλέον οριακά στα επίπεδα του 20% με τάση περαιτέρω πτώσης. Η εικόνα του πολιτικού του αρχηγού και Πρωθυπουργού Γ. Παπανδρέου βρίσκεται στη χειρότερη κατάσταση που έχει βρεθεί ιστορικά αρχηγός κόμματος. Η εικόνα αυτή δεν μπορεί να ανατραπεί πλέον και τούτου δοθέντος το ΠΑΣΟΚ θα βαδίσει το επόμενο διάστημα στον κομματικό ανταγωνισμό χωρίς ουσιαστικά κανένα πολιτικό όπλο. Η εκλογική συρρίκνωση του ΠΑΣΟΚ γεννά τη στιγμή αυτή τεράστιο κατακερματισμό στην πολιτική σκηνή. Έτσι, είναι πλέον βέβαιον ότι η επόμενη Βουλή θα είναι τουλάχιστον επτακομματική, χωρίς να αποκλείεται και μικρότεροι οργανισμοί να καταφέρουν να πλησιάσουν το όριο του 3%.

Η άνοδος της Αριστεράς καταγράφεται πλέον σε εξαιρετικά υψηλά επίπεδα. Το ΚΚΕ κινείται σταθερά τους τελευταίους μήνες στην εκλογική περιοχή του 12.5% – 13.5%. Ο ΣΥΡΙΖΑ εμφανίζει συστηματική και διαρκή άνοδο των ποσοστών του από τον Μάρτιο του 2011. Βρίσκεται σήμερα στο 8.5%, όμως οι τάσεις του είναι διαρκώς ανοδικές και δεν αποκλείεται να φτάσει και διψήφια ποσοστά. Ένα χαρακτηριστικό στοιχείο για το χώρο αυτό είναι η άνοδος της αποδοχής του Αλ. Τσίπρα, τόσο μέσα στο χώρο του ΣΥΡΙΖΑ όσο και στους άλλους πολιτικούς χώρους.

Η συγκυρία που διανύουμε επαναφέρει και τις δυνάμεις της ΑΝΤΑΡΣΥΑ σε ποσοστά διακριτά (1%), ενώ για πρώτη φορά εμφανίζεται σε έρευνες της VPRC η εκλογική

επιρροή του Πανελληνίου Αρματος Πολιτών στα επίπεδα του 2%. Αντίθετα, παρατηρείται κάμψη της επιρροής των Οικολόγων-Πράσινων (4.5%). Ουσιαστικά, η απελευθέρωση λαϊκών κοινωνικών δυνάμεων από το παλαι ποτέ ισχυρό ΠΑΣΟΚ προσφέρει στα κόμματα της Αριστεράς χώρο μεγάλης διεύρυνσης. Μια ενωτική (μετωπική) εκλογική συνεργασία στο χώρο αυτό φαίνεται ότι θα δημιουργούσε τεράστια και απρόβλεπτη δυναμική.

Στο χώρο των νεόκοπων πολιτικών δυνάμεων, το κόμμα της Δημοκρατικής Αριστεράς (ΔΗΜΑΡ) ενισχύεται, καταγραφόμενο στο όριο του 4%. Η δραματική συρρίκνωση του ΠΑΣΟΚ αφήνει και σε αυτόν τον πολιτικό χώρο περιθώρια αισιοδοξίας για την είσοδό του στη Βουλή. Αντίθετα, στο χώρο της κεντροδεξιάς η Δημοκρατική Συμμαχία της Ντόρας Μπακογιάννη δεν φαίνεται να έχει μεγάλο χώρο διεύρυνσης. Η σταθερή αν και αργή ανάκαμψη της ΝΔ, η διατήρηση του ΛΑΟΣ, αλλά και η σταθερή δημοσκοπικά (τουλάχιστον στις έρευνες της VPRC) παρουσία του μορφώματος της Χρυσής Αυγής, δεν αφήνει περιθώριο στο κόμμα αυτό για το άλμα στο 3%. Επιπροσθέτως, η δημοτικότητα της αρχηγού της βρίσκεται σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα, ανταγωνιζόμενη αυτή του Γ.Παπανδρέου.

Οι επόμενες εβδομάδες θα είναι κρίσιμες για τη διαμόρφωση του νέου πολιτικού σκηνικού. Ας επισημάνουμε τρία ζητήματα σχετικά:

1. Μέσα σε ένα κοινωνικό κλίμα έντασης και εξέγερσης είναι εξαιρετικά δύσκολο η Κυβέρνηση να ισορροπήσει. Το πρόβλημα πολιτικής νομιμοποίησης γίνεται οξύ. Η διάλυση του ΠΑΣΟΚ είναι ante portas. Η προσφυγή στη λαϊκή εντολή είναι η μόνη δημοκρατική διέξοδος. Κάθε άλλη διαχείριση κινδυνεύει να βάλει τη χώρα σε ένα φαύλο κοινωνικό κλίμα τυφλής βίας. Γι' αυτό και η κοινή γνώμη σήμερα τάσσεται υπέρ των εκλογών και υπέρ βεβαίως μιας νέας πολιτικής εντολής.
2. Η ΝΔ αργά αλλά σταθερά αποκτά δυνατότητες σχηματισμού αυτοδύναμης κυβέρνησης. Οχι όμως με πολύ μεγάλη πλειοψηφία, σε κάθε περίπτωση. Ο πολιτικός χρόνος πάντως μετρά υπέρ της, με μια παράσταση νίκης η οποία αρχίζει να γίνεται συντριπτική.
3. Υπάρχει ένα σαφές αλλά όχι μορφοποιημένο κοινωνικό αίτημα για μια Κυβέρνηση της Αριστεράς, μια διαφορετική τέλος πάντων κυβέρνηση. Είναι

λογικό άλλωστε, αφού τα κόμματα της Αριστεράς καταγράφουν μεγάλα ποσοστά, τα οποία θα μεγαλώσουν ακόμη περισσότερο και τα οποία θα ήταν ακόμα ισχυρότερα αν τα κόμματα της Αριστεράς εγγυώνταν τα ίδια μια διέξοδο από την πρωτοφανή πολιτική και οικονομική κρίση της χώρας.

Χρ.Βερναρδάκης

Επίκουρος Καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης

Επιστημονικός Σύμβουλος της VPRC